

Kainuun sote

Perhehoidon toimintaohje

Perhehoidon toimintaohje

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

**Päivitetty 12.9.2018
Perhehoidon työryhmä**

Sisällys

1 Perhehoito	4
1.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite	4
1.2 Perhehoidon organisaatio	4
1.3 Lastensuojelun perhehoito	5
1.3.1 Lastensuojelun perhehoidon muodot	6
1.3.2 Tukiperhe	6
1.4 Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoito	6
1.5 Ikäihmisten perhehoito	7
2 Perhehoitajan ja perhekodin hyväksymisen edellytykset	8
2.1 Perhehoitaja	8
2.2 Perhekoti	9
2.3 Hoidettavien määrä perhehoidossa	9
3 Perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset	10
3.1 Suunnitelmat	10
3.2 Perhehoidon toimeksiantosopimus	10
3.2.1 Perhehoidon toimeksiantosopimuksen sisältö	11
3.2.2 Perhehoidon toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen	11
3.2.3 Perhehoitoon ja toimeksiantosopimukseen liittyvä muutoksenhaku	12
4 Perhehoidon hoitopalkkio ja korvaukset	12
4.1 Hoitopalkkio	12
4.2 Kulukorvaus	12
4.3 Käynnistämiskorvaus	14
4.4 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta ja perhehoitajan vapaapäivät	15
4.4.1 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset perhehoitajan sairastuessa	15
4.4.2 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito keskeytyy perhehoita- jasta riippumattomasta syystä	16
4.4.3 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa	16
4.4.4 Perhehoitajan vapaapäivät sekä maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset va- paan ajalta	17
5 Perhehoitajan sosiaali- ja eläketurva	18
6 Perhehoitajan tuki	19
6.1 Perhehoitajan rekrytointi ja valmennus	19
6.2 Perhehoitajien koulutus ja tuki	20
6.3 Työnohjaus	20
6.4 Hyvinvointi- ja terveystarkastukset	20

6.5 Yhteiset tapaamiset ja vertaisryhmätoiminta.....	21
6.6 Perhehoitajan vakuutukset.....	21
6.7 Perhehoidon valvonta	21
7 Perhehoitajan sijaisjärjestelyt.....	22
8 Yhteistyö ja yhteydenpito	22
9 Salassapito ja vaitiolovelvollisuus.....	23
10 Kuolemantapauksessa	23
11 Asiakirjat	23
12 Edunvalvoja.....	23
13 Valitus- ja vaikutusmahdollisuudet.....	24
14 Perhehoidon lainsäädäntö.....	24
15 Toimintaohjeen voimaantulo.....	24

1 Perhehoito

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä (Kainuun sote) järjestää perhehoidon palveluita Hyrynsalmen, Paltamon, Ristijärven, Sotkamon ja Suomussalmen kunnissa sekä Kajaanin ja Kuhmon kaupungeissa. Lainsäädäntöön perustuva Kainuun soten perhehoidon toimintaohje on hallinnollinen ohje siitä, miten kuntayhtymä toteuttaa lastensuojelun, ikäihmistien, kehitysvammaisten henkilöiden ja vammaisten henkilöiden toimeksiantosopimus-suhteista perhehoitoa.

Toimintaohjeen tavoitteena on Kainuun soten yhtenäinen tapa toteuttaa ja kehittää perhehoitoa. Perhehoidon toimintaohje palvelee perhehoidon asiakkaita, perhehoitajia ja kuntayhtymän työntekijöitä.

1.1 Perhehoidon tarkoitus ja tavoite

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodin-omaiseen hoitoon ja läheisiin ihmissuhteisiin sekä edistää hänen perusturvallisuuttaan ja sosiaalisia suhteitaan (perhehoitolaki 263/2015, 1 § ja laki perhehoitolain muuttamisesta 510/2016, jatkossa PHL).

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona (PHL 3 §).

Perhehoidettavalla on muihin perhekodin jäseniin tasavertainen asema. Perhehoito tarjoaa kiinteään lähiyhteisön perheen arkeen liittyviä kuntoutumista edistäviä ihmissuhteita, joka-päiväisiä kodin askareita, yksilöllistä hoitoa ja turvallisuutta. Perhehoito voi olla jatkuvaa tai lyhytaikaista ja se sopii kaikenikäisille.

Perhehoitoon sijoittamisessa otetaan huomioon sijoitettavan omat toivomukset, hänen omaisten/läheisten mielipide ja perhehoitajan arvio omista valmiuksista. Lasten ja nuorten perhehoidossa tulee sijaishuoltoapaikan valinnassa kiinnittää huomiota huostaanoton perusteisiin ja lapsen tarpeisiin sekä lapsen sisarussuhteiden ja muiden lapselle läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen ja hoidon jatkuvuuteen. Lisäksi tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon kielellinen, kulttuurinen ja uskonnollinen tausta.

1.2 Perhehoidon organisaatio

Kainuun sotessa lastensuojelun sekä kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoitoa järjestetään perhepalvelujen tulosalueella ja ikäihmistien perhehoitoa vanhuspalvelujen tulosalueella.

Perhehoitolain 15 §:n mukaiset vastuutyöntekijät:

Perhehoitolain mukaan perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Asiakasryhmää koskeva erityislainsäädäntö määrittelee tarkemmin vastuutyöntekijän tehtävät. Perhehoitajalle on järjestettävä riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää.

Lastensuojelun perhehoidossa vastuuhenkilöinä ovat vastuualuepäällikkö ja sijaishuoltoyksikön sosiaalityöntekijät ja yhdyshenkilönä sosiaaliohjaaja.

Ikäihmisten perhehoidossa vastuuhenkilöt ovat vanhuspalveluiden palveluohjaus- ja ostopalvelut vastuualueen nimetyt työntekijät.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoidosta vastaavat Kainuun soten yhtymähallituksen delegointipäätöksen mukaiset työntekijät toimenkuvauksiensa mukaisesti.

Perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöiden tehtäviä ovat mm:

- valmistelee perhehoidon sijoituksen sekä laatii ja allekirjoittaa toimeksiantosopimuksen sekä tukee, ohjaa ja valvoo perhehoitoa
- ylläpitää perhehoitajarekisteriä
- seuraa ja arvioi perhehoidon toteutumista yhteistyössä eri tahojen kanssa
- vastaa perhehoidon perehdyttämisestä
- järjestää perhehoidossa olevien henkilöiden tilapäishoidon yhdessä asiakkaan asioista vastaavan vastuutyöntekijän kanssa (ei LS)
- järjestää perhehoitajien yhteistapaamiset
- järjestää ja suunnittelee perhehoidon koulutukset
- osallistuu perhehoidon edustajana perhehoidon työryhmän kokouksiin
- tekee verkostotyötä Suomen alueellisten perhehoidon työntekijöiden ja Perhehoitoliiton kanssa
- valmistelee esitykset perhehoidosta Kainuun soten hallitukselle mm. perhehoitajien palkkioiden ja maksukorvausten tarkistus 1x/vuosi

Perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöt sekä tarvittaessa muut nimetyt työntekijät/viranhaltijat muodostavat Kainuun soten perhehoidon **työryhmän**. Perhehoidon koordinaattorina ja perhehoidon työryhmän puheenjohtajana toimii vammaispalveluiden sosiaaliohjaaja toimenkuvansa mukaisesti.

Perhehoidon koordinaattorin (30 %) tehtävät ovat:

- perhehoidon työryhmän koollekutsuja (vastuu esityslistasta ja puheenjohtajana toimiminen)
- perhehoidon lainsäädännön ja valtakunnallisen ajantasaisen tiedon välittäminen
- perhehoitajien hoitopalkkioiden ja kulukorvausten tarkistus 1x vuodessa yhteistyössä perhehoidon työryhmän kanssa
- perhehoitoa koskevien yhteisten koulutusten suunnittelu yhdessä koulutuspäällikön kanssa
- perhehoitoon liittyvien kehitettävien asioiden suunnittelua ja valmistelua
- perhehoidon toimintaohjeen päivittäminen yhdessä perhehoidon työryhmän kanssa
- perhehoidon rekrytointitilaisuuksien järjestäminen yhteistyössä perhehoidon työryhmän kanssa

Perhehoidon työryhmän tehtäviä:

- toteuttaa perhehoitajien info- ja rekrytointitilaisuuksia
- koota esitykset Kainuun soten hallitukselle perhehoidon toimintaohjeen päivittämisestä tarvittaessa sekä perhehoitajien hoitopalkkioiden ja kulukorvausten sekä asiakasmaksujen tarkistuksesta kerran vuodessa
- päivittää perhehoidon yhteiskäytössä olevat esitteet, lomakkeet ja perhehoidon internetsivut yhteistyössä ko. tulosalueen laatusihteerin kanssa.

1.3 Lastensuojelun perhehoito

Lastensuojelun perhehoitoon lapsi tai nuori sijoitetaan lastensuojelun avohuollon tukitoimena, kiireellisesti sijoitettuna tai huostaan otettuna. Perhehoito on lastensuojelussa laitoshuoltoon nähden ensisijainen sijaishuollon muoto. Laitoshuoltoa järjestetään, jos lapsen sijaishuoltoa ei voida järjestää lapsen edun mukaisesti riittävien tukitoimien avulla perhehoidossa tai muualla (lastensuojelulaki 417/2007, 50 §).

1.3.1 Lastensuojelun perhehoidon muodot

Lyhytaikainen perhehoito tarkoittaa sitä, että lapsi on kiireellisesti sijoitettu, kiireellisesti avohuollon sijoitettu tai avohuollon tukitoimenpiteenä sijoitettu perheeseen. Lyhytaikainen perhehoito voi kestää maksimissaan kolme kuukautta, mutta mikäli avohuollon sijoitus jatkuu pidempään, on kyse jatkuvasta perhehoidosta avohuollon sijoituksen ajan.

Jatkuva perhehoito on kodinomainen tapa järjestää avohuollon sijoitetun tai huostaan otetun lapsen tai nuoren hoito ja kasvatus. Sijoitukset tehdään määräaikaisesti tai toistaiseksi voimassaolevana niin kauan kuin lapsi sitä tarvitsee.

1.3.2 Tukiperhe

Tukiperhe on yksi tukimuoto perheille, jota järjestetään sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaisena tukitoimena. Tukiperhe toiminnassa ei ole kyse perhehoidosta. Tukiperhevanhemmiksi hakeutuville järjestetään ennakkovalmennus ennen tukiperheeksi ryhtymistä. Tukiperhevanhemmiksi voidaan hyväksyä henkilöt jotka ovat kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksien ja olosuhteidensa perusteella sopivia tukiperheeksi ja lisäksi heidän taustat selvitetään.. Tukiperhetoiminnalla tuetaan ja vahvistetaan vanhempien jaksamista ja kasvatuskykyä, ja sen tarkoitus on edistää ja tukea lapsen myönteistä kehitystä. Hoito tukiperheessä kestää yleensä yhden viikonlopun kuukaudessa tai tarvittaessa pidempäänkin esim. koululaisten lomien aikana. Tukiperhehoito voi enimmillään kestää 14 pv/kk. Tukiperhetoiminnan tavoitteena on tukea lapsen perhettä niin, että se jatkossa selviytyy omin voimavaroin. Tukiperheelle maksetaan tukiperhe palkkio ja kulukorvaus jälkikäteen toteutuneilta päiviltä.

1.4 Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoito

Vammaispalvelujen vastuualueella asiakkaan omatyöntekijä (asiakkaan kotikunnan sosiaaliohjaaja/sosiaaliohjaaja) tekee yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa hänen läheistensä kanssa asiakkaan palvelutarpeen arvion ja palvelusuunnitelman. Palvelutarpeen arvion ja palvelusuunnitelman mukaisesti kehitysvammaisille ja vammaisille henkilöille voidaan järjestää jatkuvaa ja lyhytaikaista perhehoitoa.

Jatkuvaa perhehoitoa voidaan järjestää asiakkaan tarpeiden mukaisesti joko pysyvänä asiakkaan asumisen järjestämismuotona tai välvaiheen asumismuotona asiakkaan tavoitteiden mukaisesti. Jatkuvaa perhehoitoa järjestetään yli 18-vuotiaille henkilöille.

Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan järjestää sekä ympärivuorokautisesti että osavuorokautisesti. Osavuorokautisen perhehoidon kesto on enintään 10h/vrk. Lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään enintään 7 vrk/kk tai yhtäjaksoisesti enintään 90 vrk. Lyhytaikainen perhehoito on tarkoitettu erityisesti asiakkaan kotona asumisen tukemiseen.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden lakisääteistä omaishoidon vapaata ja muuta

lyhytaikaista perhehoitoa voidaan järjestää yksilöllisin perustein myös omaishoidettavan **kotona tapahtuvana perhehoitona** omaishoidon tuen myöntämisperusteiden mukaisesti edellyttäen, että saatavilla on valmennettu, tehtävään sopiva perhehoitaja.

Perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi asiakkaan perhehoito voidaan järjestää perhehoitajan kotona tai perhehoidon sijaishoitajan kotona.

1.5 Ikäihmisten perhehoito

Ikäihmisten perhehoito tarjoaa turvaa, välittämistä ja huolenpitoa. Perhehoito, omaisten, läheisten ja kotihoidon palvelujen kanssa yhteistyönä on yksi hoidon porrassuunnitelman palvelujen kokonaisuudessa.

Perhehoito on sosiaalihuoltolain mukaista avohoitoa ja sen myöntäminen perustuu palvelutarpeen arviointiin. Palveluohjauksessa huomioidaan ikäihmisen osallisuus ja valinnanvapaus sekä tuetaan hänen mahdollisuuttaan tehdä tietoon perustava valinta. Perhehoidon järjestämisessä on tärkeää turvata hoidettavan ja hänen läheistensä osallisuus perhehoitoa suunniteltaessa ja perhehoidon aikana. Ikäihmisten perhehoito voi olla ikäihmisten tarpeista lähtevää: lyhytaikaista, osavuorokautista tai jatkuvaa perhehoitoa.

Ikäihmisten perhehoito on hoidon tai muun osa- ja/ tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona.

Jatkuva perhehoito tarkoittaa sitä, että asiakkaalle on myönnetty perhehoito toistaiseksi ja hän muuttaa perhehoitajan kotiin asumaan. Ikäihmisen on mahdollista saada jatkuvaa perhehoitoa, kun hänellä ei ole sairaalahoidon, muun vaativan ammatillisen hoidon, kahden henkilön avustamisen tai säännöllisen yöaikaisen avustamisen tarvetta tai hän ei tarvitse jatkuvaa ympärivuorokautista valvontaa/ohjausta ja hoitoa. Mutta

- ✓ hän ei pärjää kotona tai hän kokee turvattomuutta, ahdistuneisuutta, masennusta - kotiin annettavista palveluista huolimatta **tai**
- ✓ hän tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea **tai**
- ✓ perhehoito tukee hänen läheistensä jaksamista.

Lyhytaikainen perhehoito voi tarkoittaa joko säännönmukaisia vuorohoitajaksoja tai yksittäistä, määräaikaista hoitajaksoa. Lyhytaikainen perhehoito sopii myös omaishoitajan vapaa-päivien sijaishoidoksi. Lyhytaikainen perhehoito voi kestää yhtäjaksoisesti enintään 90 vrk.

Osavuorokautinen perhehoito voi olla kertaluonteista tai säännöllisesti toistuvaa ja myös se vastaa omaishoitajien tarpeisiin. Osavuorokautinen hoito perhehoitajan kodissa voi kestää enintään 10h/vrk.

Lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito

- ✓ antaa omaishoitajille ja perhehoitajille mahdollisuuden pitää vapaata
- ✓ tukee kotona asumista
- ✓ tukee omaishoitajan jaksamista esim. omaishoitajan sairastuessa tai omaishoitosuhteen päättyessä
- ✓ kuntouttavana jaksana esim. sairaalahoidon jälkeen

Perhehoito hoidettavan kotona määritellään kestoensa perusteella lyhytaikaiseksi tai osavuo-

rokautiseksi perhehoidoksi. Kotiin annettavaa perhehoitoa voidaan järjestää mm. omaishoitajan vapaan järjestämiseksi silloin, kun hoidettavan ei ole tarkoituksenmukaista siirtyä sijais-hoidon ajaksi pois omasta kodistaan.

Perhehoitajan sijaistaminen on lyhytaikaista perhehoitoa, jossa perhehoidon sijaishoitaja menee perhehoitajan kotiin hänen vapaapäiviensä ajaksi ja vastaa ikäihmisen hoivasta ja huolenpidosta.

2 Perhehoitajan ja perhekodin hyväksymisen edellytykset

2.1 Perhehoitaja

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntainliiton kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa kodissa perhehoitolain mukaista perhehoitoa (PHL 2015). Kainuun sotien perhehoidon vastuu- ja yhdys-henkilöt hyväksyvät perhehoitajan ja perhekodin sekä valvovat perhehoitoa.

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa ja olosuhteidensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Tämän hetkinen asiakkuus lastensuojeluun, toimeentulotukeen, mielenterveyspalveluihin ja/tai riippuvuuksien hoitoon ovat esteenä perhehoitajana toimimiseen. Pitkäaikaiselta perhehoitajalta pyydetään lääkärintuoto terveydentilasta ja alle 18-vuotiaita perhehoitajalta vaaditaan rikosrekisteriote. Perhehoitajana voi toimia perheellinen tai yksinasuva vastuullinen aikuinen. Perheenjäsenten ihmissuhteiden tulee olla kunnossa ja perheen talouden vakaa. Perhehoito on koko perheen asia ja se vaatii käytännössä kaikkien perheenjäsenten hyväksymisen. Perhehoitajan tulee tehdä yhteistyötä hoidettavan omaisten/biologisten sukulaisten, viranomaisten ja muun verkoston kanssa. Lasten ja nuorten perhehoitajan ikä otetaan huomioon sijoitusta valmisteltaessa.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden sekä ikäihmisten perhehoidossa perhehoitaja voi jäädä vanhuseläkkeelle täytettyään 63 vuotta tai jatkaa työssä edelleen 68-vuotiaaksi saakka. Lyhytaikaisena perhehoitajana voi jatkaa myös 68 vuotta täyttänyt henkilö, mikäli hänet arvioidaan työhön sopivaksi. Pyydettyäessä 68 vuotta täyttäneen perhehoitajan tulee toimittaa lääkärintuoto työkyvystään. Perhehoidon toimeksiantosopimus tehdään yli 68-vuotiaalle perhehoitajalle korkeintaan yhdeksi (1) vuodeksi kerrallaan.

Perhehoidosta kiinnostuneille on annettava riittävästi tietoa ennen perhehoitajaksi ryhtymistä. Ennen toimeksiantosopimuksen tekemistä perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakoivalmennus. Erityisistä syistä esimerkiksi sukulaissijaisperhevalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluttua sijoituksen alkamisesta. Erityiseksi syyksi voidaan laskea myös sijaisperheeksi haluava tukiperhe, johon lapsella/nuorella on jo syntynyt luottamuksellinen hyvä suhde.

Lasten ja nuorten perhehoitajalla tulee olla valmius:

- suojella ja hoivata lasta
- tukea lapsen kehitystä ja ottaa huomioon hänen kehitykselliset viiveensä
- tukea lapsen suhteita syntymävanhempiinsa ja turvata muiden lapsen läheisten ihmissuhteiden jatkuminen
- sitoutua lapseen ja toimia hänelle luotettavana aikuisena
- tehdä yhteistyötä lapsen asioissa

Aikuisten perhehoitajalla tulee olla valmius:

- ymmärtää aikuisen elämänkulkua ja sen mukana tuomia erityistarpeita
- ohjata ja tukea aikuista hoidettavaa ja hänen kehitystään, ottaen huomion hänen kehitykselliset tarpeensa
- tukea hoidettavan ja hänen läheisensä suhdetta ja yhteydenpitoa
- sitoutua, kunnioittaa ja kohdella aikuista sijoitettua perheenjäsenenä
- tehdä yhteistyötä hoidettavan asioissa viranomaisten ja läheisten kanssa

2.2 Perhekoti

Perhekodilla tarkoitetaan perhehoitolaissa tarkoitettua kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa. Perhekodin on oltava turvallinen ja tarkoituksenmukainen sijoitettavan tarpeisiin nähden sopiva. (PHL 3 §, 5 §)

Perhehoidon vastuutyöntekijä toimittaa aloittavan perhekodin omatarkastuslomakkeen Kainuun pelastuslaitokselle palotarkastusta varten.

- Perhehoitaja vastaa perhekodin turvallisuudesta myös poikkeusolojen aikana ja hän on velvollinen tekemään paloviranomaisten ja perhehoidon yhdyshenkilön esittämät mahdolliset turvallisuuteen liittyvät korjaustoimenpiteet välittömästi.
- Perhekodin turvallisuutta koskevilla asioilla toimitaan Kainuun pelastuslaitoksen ohjeen mukaisesti (Kainuun pelastuslaitoksen ohje 2.2.2017)

Perhehoidossa olevalla on perhekodissa mahdollisuus yksityisyyteen. Perhehoidettavalla on halutessaan mahdollisuus kalustaa ja sisustaa oma huoneensa. Perhehoidettavan käytössä tulee olla kaikki kodin yhteiset tilat. Perhehoidossa olevalla henkilöllä on perhekodissa tasa-arvoinen asema muiden perhekodissa asuvien kanssa.

2.3 Hoidettavien määrä perhehoidossa

Perhekodissa saadaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset ja muut erityistä hoitoa tai huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Perhekodissa saadaan kuitenkin hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta henkilöä, jos perhekodissa annettavasta hoidosta, kasvatuksesta tai muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi hoitopaikassa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on 6 §:n 1 momentissa ja toisella 3 momentissa säädetty kelpoisuus. (29.6.2016/510) (PHL 7 §)

Jos kyse on hoidon antamisesta sisaruksille tai saman perheen jäsenille, voi perhekodissa olla samanaikaisesti hoidettavana useampi henkilö kuin 7 §:ssä säädetään (PHL 9 §).

Lisäksi erityisestä syystä voidaan 7 ja 8 §:ssä säädetyistä samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa. Tällaisena syynä pidetään lähinnä tilannetta, jossa perhehoidossa samanaikaisesti hoidetaan vain täysi-ikäisiä henkilöitä, joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä. Hoidettavien määrä on kuitenkin suhteutettava perhehoitajien lukumäärään, hoidettavien tarvitsemaan hoitoon ja kasvatukseen sekä toiminnan luonteeseen (PHL 9 §). Kainuun soten linjauksen mukaisesti aikuisia perhehoidettavia voi samassa perhekodissa olla enintään seitsemän.

3 Perhehoitoa määrittävät suunnitelmat ja sopimukset

3.1 Suunnitelmat

Jokaiselle perhehoitoon sijoitetulle tehdään tarvittavat suunnitelmat, jotka arvioidaan säännöllisesti. Suunnitelma tehdään ja tarkistetaan yhteistyössä asiakkaan ja hänen lähiomaisen, perhehoidon yhdys henkilön, asiakkaan asioista vastaavan työntekijän, perhehoitajan sekä tarvittavien muiden perhehoitoon osallistuvien kanssa (kokoonpano vaihtuu tilanteen mukaan).

Lastensuojelun perhehoidossa

Laaditaan asiakassuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran vuodessa.

Sijaishuollossa olevan lapsen vanhemmille laaditaan vanhemmuuden tukemiseksi erillinen asiakassuunnitelma (Lastensuojelulaki 417/2007, 30 §)

Kehitysvammaisten henkilöiden perhehoidossa

Kehitysvammaiselle henkilölle laaditaan palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma, jotka tarkistetaan vähintään kolmen vuoden välein. Lisäksi hänelle laaditaan erityishuolto-ohjelma. Asiakaskohtaisen viranhaltijapäätöksen perhehoidon järjestämisestä henkilölle tekee Kainuun soten delegointipäätöksessä määritelty viranhaltija.

Vammaisten henkilöiden perhehoidossa

Henkilölle laaditaan palvelutarpeen arviointi ja palvelusuunnitelma, jotka tarkistetaan vähintään kolmen vuoden välein. Asiakaskohtaisen viranhaltijapäätöksen perhehoidon järjestämisestä henkilölle tekee Kainuun soten delegointipäätöksessä määritelty viranhaltija.

Ikäihmisten perhehoidossa

Laaditaan hoito-, palvelu- ja kuntoutumissuunnitelma/asiakassuunnitelma, joka tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä perhehoitajan, kuntayhtymän työntekijän, perhehoidossa olevan ikäihmisen ja hänen lähiomaistensa, sekä tarvittavien muiden ikäihmisen hyvinvointiin osallistuvien työntekijöiden kanssa (viimeisin hoitotaho). Suunnitelmaan kirjataan perhehoidon tavoitteet ja toteuttaminen. Hoito- ja palvelusuunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään terveydentilan ja/tai toimintakyvyn muuttuessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. Hoito- ja palvelusuunnitelmaan liitetään erillinen suostumus tietojen luovuttamisesta eri hoitotahojen välillä sekä mahdollinen hoito- ja palvelusuunnitelma.

Perhehoitajalle toimitetaan turvallisen perhehoidon toteuttamiseksi ja hoidettavan toimintakyvyn seurannan turvaamiseksi ikäihmistä koskevat tiedot, kuten henkilötiedot, diagnoosit, toimintakyvyn kuvaus, ajantasainen lääkelista, lääkehoito, allergiat, ruokavalio, tarvittava seuranta (paino, laboratorio-kokeet), mahdollinen elvytyskielto sekä omaisten yhteystiedot.

3.2 Perhehoidon toimeksiantosopimus

Ennen perhehoitoon sijoittamista tehdään perhehoitoon sijoitettavalle perhehoidon toimeksiantosopimus. Sopimukseen liittyvistä asioista sovitaan sijoittajan ja perhehoitajan välisessä neuvottelussa. Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja Kainuun sote (=sijoittaja) sopivat hoitosuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. (PHL 10§ ja 11 §). Kai-

nuun soten puolesta toimeksiantosopimuksen laatii ja allekirjoittaa perhehoidon vastuuhenkilö (vastuuhenkilöt on nimetty tämän toimintaohjeen kohdassa 1.2). Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta (PHL 10 §).

3.2.1 Perhehoidon toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitajan ja Kainuun soten välisessä toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

- 1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;
- 3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
- 4) hoidon arvioidusta kestosta;
- 5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;
- 6 a) hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä;
- 6) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;
- 7) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
- 8) tarvittaessa muista perhekotia ja perhehoitoa koskevista seikoista;
- 9) yhteistyöstä Kainuun soten ja perhehoitajan kesken.

Perhehoitolaissa tarkoitetun toimeksiantosopimuksen tehnyt ei ole työsuhtesopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettu työsuhde Kainuun soteen (PHL 10 §).

Toimeksiantosopimukseen liitetään tarvittavat suunnitelmat.

3.2.2 Perhehoidon toimeksiantosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Perhehoitajalla ja Kainuun sotella on oikeus irtisanoa perhehoidon toimeksiantosopimus päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua (PHL 12 §). Irtisanominen voi johtua esimerkiksi perhehoitajan omasta tahdosta, hoidettavan hoidon tarpeen muuttumisesta tai päättymisestä. Irtisanomisajalta maksetaan kulukorvausta vain niiltä päiviltä, kun hoidettava tosiasiallisesti asuu perhehoitajan kodissa tai hoitaja vastaa hoidettavan kuluista. Jos hoitopaikka vaihtuu suunnitelmallisesti, voidaan toimeksiantosopimus yhteisesti irtisanoa lyhyemmällä ajalla.

Perhehoitoa valvotaan Kainuun soten yhtymähallituksen delegointipäätöksen mukaisesti. Mikäli valvonnan yhteydessä perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai

puutteelliseksi, Kainuun sote vaatii perhehoitajaa tekemään tarvittavat muutokset. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vai-
vaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan hoitopaikkaan. (PHL 12 §, 22 §). Tällöin ei makseta irtisanomisajan kulukorvausta eikä palkkiota.

3.2.3 Perhehoitoon ja toimeksiantosopimukseen liittyvä muutoksenhaku

Perhehoitoa koskeva toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja Kainuun sote sopii perhehoitoon liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopi-
mus sitoo sen tekijöitä noudattamaan sopimusta. Sopimus on kahden osapuolen välinen, ja siksi sen tekeminen edellyttää aina neuvottelua siinä sovittavista asioista.

Julkisoikeudellista maksuvelvollisuutta tai muuta julkisoikeudellisesta oikeussuhteesta ai-
heutuvaa velvollisuutta tai oikeutta koskevan riidan samoin kuin hallintosopimusta koskevan riidan, johon haetaan viranomaisen ratkaisua muuten kuin muutoksenhakuteitse (*hallintoriita-
asia*), käsittelee hallinto-oikeus. Hakemus, jolla hallintoriita pannaan vireille, on toimitettava Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle. Hakemuskirjelmässä on mainittava toimenpide, jota vaa-
ditaan, sekä vaatimuksen perusteet. (Hallintolainkäyttölaki 586/1996, 69 §)

4 Perhehoidon hoitopalkkio ja korvaukset

Perhehoidon palkkio maksetaan perhehoitajalle. Mikäli hoitajia on useampi kuin yksi, kaikki allekirjoittavat sopimuksen, kun on tarkoitus, että he kaikki vastaavat perhehoitoon sijoitettu-
jen hyvinvoinnista. Jos hoitajat ovat yhdessä perhehoitajina, palkkio voidaan maksaa molem-
mille jaettuna tai vain jollekin heistä.

Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkiota ja kulukorvausta. Lisäksi perhehoitajalle voidaan maksaa käynnistämiskorvausta. Perhehoitajalle maksettavista hoitopalkkioista ja muista kus-
tannuskorvauksista säädetään tarkemmin perhehoitolaissa.

Kainuun soten yhtymähallitus päättää perhehoidon palkkion, kulukorvauksen ja käynnistä-
miskorvauksen sekä muiden perhehoitoon liittyvien korvausten määrän vuosittain.

4.1 Hoitopalkkio

Perhehoitajalle maksetaan Kainuun soten yhtymähallituksen hyväksymä hoitopalkkio ja kulu-
korvaus. Hoitopalkkio on verotettavaa tuloa ja se kartuttaa eläkettä. Hoitopalkkion määrän tu-
lee vastata henkilön hoidettavuutta ja sitä arvioidessa tulee ottaa huomioon toiminnan luonne (PHL 16 §). Palkkioon voi vaikuttaa myös se, edellyttääkö hoitotyö perhehoitajan jäämistä ko-
tiin.

Perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio sovitaan toimeksiantosopimuksessa kutakin perhe-
hoitoon sijoitettua henkilöä kohden erikseen. Hoitopalkkiota ei makseta henkilölle, joka on kieltäytynyt vastaanottamasta palkkiota. Hoitopalkkiota ei myöskään voida maksaa perheoi-
tajan oman alle 18-vuotiaan lapsen hoitamisesta.

4.2 Kulukorvaus

Perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvista todellisista kustannuksista maksaa Kainuun sote perhehoitajalle kulukorvausta. Perhehoitolain 17 § oikeuttaa perhehoitajan saamaan vähintään laissa määritellyn kulukorvauksen.

Kulukorvaus on perhehoitajalle verotettavaa tuloa. Hän voi verotuksessa ilmoittaa saamansa kulukorvaukset verovähennyskelpoisena tulonhankkimiskuluna.

Kulukorvaukseen sisältyvät lastensuojelun perhehoidossa:

1. Ravintomenot
2. Tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet), joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata, pesuaineet ja hygienia.
3. Asunnon käytöstä aiheutuvat menot: jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen.
4. Vaatteiden huollosta aiheutuvat kustannukset.
5. Perhehoitajan ottamat vakuutukset
6. Lastensuojelun perhehoidossa
  - vaatteiden hankinta
  - virkistysmenot
  - harrastusmenot: kulukorvaus sisältää harrastusrahaa 400 e/v. Erityisharrastusten ylimenevältä osalta voidaan maksaa suunnitelman mukaan kuitteja vastaan enintään 600 e/v.
  - puhelinmaksut
  - lapsen tai nuoren omaan käyttöön annettavat käyttövarat

Kulukorvaukseen sisältyvät ikäihmisten perhehoidossa:

1. Ravinnosta aiheutuvat tavanomaiset menot. Ruokailut sisältyvät kulukorvaukseen mahdollisten matkojen aikana.
2. Asumisesta aiheutuvat tavanomaiset menot, kuten jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön kunnossapito, kodin puhtaanapito ja kodin sekä irtaimiston kuluminen sekä laaja kotivakuutus.
3. Vaatehuollosta aiheutuvat kustannukset (sähkö, vesi, pesuaineet, koneiden kuluminen)
4. Omalla autolla ajettut tavanomaiset ikäihmisten asioihin tai mukana olemiseen liittyvät matka-kulut. Mahdollisten vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen omavastuusuudet.
5. Ikäihmisten/perhehoidon asioiden hoitamisesta aiheutuvat puhelinkulut ja tavanomaiset parturi/kampaamokulut.
6. Kohtuulliset virkistystoiminnan kulut.

7. Tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset (kuten käsikauppalääkkeet, laastarit, joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata. Tavanomaiset hygieniatuotteet sekä vuodesuojat ja vinyylihanskat.

Vaipat ja kroonisten haavojen hoitotuotteet asiakas saa Kainuun sote kuntayhtymän ohjeistuksen mukaisesti.

Kulukorvaukseen sisältyvät kehitysvammaisten ja vammaisten perhehoidossa:

1. Ravinnosta aiheutuvat tavanomaiset menot. Ruokailut sisältyvät kulukorvaukseen myös mahdollisten matkojen aikana.
2. Asunnon käytöstä aiheutuvat tavanomaiset menot, kuten jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito, irtaimiston kuluminen ja laaja kotivakuutus.
3. Tavanomaiset perhehoidettavan jokapäiväiseen elämään kuuluvat matkat ja mahdolliset vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen omavastuuosuudet.
4. Henkilökohtaisista tarpeista aiheutuvat tavanomaiset menot. Kehitysvammaisten ja vammaisten perhehoidossa henkilökohtaisista tarpeista aiheutuviksi tavanomaisiksi menoiksi katsotaan: vaatteet 44,00 euroa/kk, vaatehuolto (sähkö, vesi, pesuaineet, koneiden kuluminen), Muut tavanomaiset menot (tavanomaiset parturi-/kampaa-mokulut, asiakkaan asioiden hoitamisesta aiheutuneet puhelinkulut).
5. Tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita muun lainsäädännön nojalla ei korvata: käsikauppalääkkeet, tavanomaiset hoitotarvikkeet. Tavanomaiset hygieniatuotteet sekä vuodesuojat ja vinyylihanskat.
6. Harrastuksista aiheutuvat tavanomaiset menot.

Vaipat ja kroonisten haavojen hoitotuotteet asiakas saa Kainuun sote kuntayhtymän ohjeistuksen mukaisesti

Kulukorvauksen lisäksi perhehoidossa olevalle asiakkaalle voidaan maksaa korvaus reseptilääkkeiden omavastuusta, julkisen terveydenhuollon asiakasmaksuista (lukuun ottamatta sairaalalaskuja), silmälaseista (toimeentulotukiohjeistuksen mukaisesti), terveydenhuollon kuljetusten ja Kelan myöntämien terapioiden kuljetusten omavastuusta sekä edunvalvontapalkkioista. Kainuun sote korvaa edellä mainitut kustannukset, mikäli hoidettavalla ei ole maksukykyä vastata itse kyseisistä kustannuksista. Maksukykyä arvioitaessa huomioidaan asiakkaan mahdolliset säästöt ja omaisuus (toimeentulotukiohjeistuksen mukaisesti, verotustodistus ja tiliotteet esitettävä).

4.3 Käynnistämiskorvaus

Jatkuvassa perhehoidossa perhehoitajalle maksetaan perhehoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista käynnistämiskorvausta. Käynnistämiskorvausta voidaan käyttää kahden vuoden kuluessa perhesijoituksen tapahduttua. Lasten ja nuorten perhehoidossa käynnistämiskorvausta maksetaan huostaanotetun lapsen perhesijoituksen alussa. Hankinnat tehdään Kainuun soten hankintaohjeiden mukaisesti ja niistä sovitaan

perhehoitajan kanssa toimeksiantosopimuksessa.

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa sijoitusvaiheessa hoidon ja perhekodin käynnistämisen kannalta välttämättömät yhteiseen talouteen liittyvät ja uuden perhehoidossa olevan henkilön henkilökohtaiset hankinnat. Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, kalustaminen, vuodevaatteet, harrastusvälineet.

Käynnistämiskorvauksena tehdyt hankinnat ovat Kainuun sotien omaisuutta. Poistoaika on neljä (4) vuotta, siten, että kunakin vuonna poistuu neljäsosa (25 %) hankinnan arvosta. Mikäli perhehoito lakkaa lyhyemmän ajan kuluessa, voidaan sopia Kainuun sotien hankintatoimen kanssa osan takaisinmaksusta esim. pyytää perhehoitajalta ostotarjous tai esim. välineiden luovuttamisesta Kainuun sotelle. Näihin hankintoihin eivät kuulu hoidettavan henkilökohtaiset kulutustavarat. Lasten- ja nuorten perhehoidossa hankinnat ovat lapsen omaisuutta.

4.4 Maksut perhehoidon keskeytyksen ajalta ja perhehoitajan vapaapäivät

4.4.1 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset perhehoitajan sairastuessa

Jatkuva perhehoito

Perhehoitajan ollessa sairauden vuoksi kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä, toimitaan seuraavien ohjeiden mukaisesti:

- Perhehoitajan sairastuessa niin, että työkyvyttömyys kestää enintään kolme (3) kalenteripäivää, poissaolon syyksi riittää oma kirjallinen ilmoitus ja ao. perhehoidon yhdys henkilön lupa. Mikäli sairaus jatkuu, saa perhehoitaja olla pois aikaisempi poissaolo mukaan lukien yhteensä enintään yhdeksän (9) kalenteripäivää terveydenhoitajan/sairaanhoitajan tai lääkärin antamalla työkyvyttömyystodistuksella.
- Sairausloman jatkuessa yli yhdeksän (9) arkipäivää tarvitaan aina hyväksyttävä lääkärintodistus.

Jos perhehoidon vastuuhenkilöllä on aihetta epäillä poissaolon todellista syytä muuksi kuin, minkä perhehoitaja kertoo ilmoittaessaan poissaolosta, hänellä on oikeus pyytää lääkärintodistus koko työkyvyttömyysajalta.

Perhehoitaja on oikeutettu saamaan sairauspäivärahaa omavastuuajan eli sairastumispäivä + 9 arkipäivää jälkeen verotettavien tulojensa perusteella laskettavan päivärahan suuruisena (Sairausvakuutuslaki 2004). Sairauspäiväraha ja sairausloma antavat mahdollisuuden hoidolle ja toipumiselle. Mikäli perhehoito jatkuu sairausloman ajan, perhehoitaja on oikeutettu saamaan sekä sairauspäivärahan että hoitopalkkion ja kulukorvauksen. Sairauspäivärahaa haettaessa perusteena on lääkärintodistus, jossa lääkäri suosittelee sairauslomaa. Tehdessään päätöstä sairauspäivärahan myöntämisestä Kela arvioi perhehoitajan työkyvyttömyyttä perhehoitajan esittämän selvityksen pohjalta. Perhehoitajan tulee sairauspäiväraha hakemuksessaan selvittää, mitä perhehoitajantehtäviä hän on estynyt hoitamasta sairauden tai vamman johdosta sekä kuka tehtävät hoitaa hänen sairauslomansa aikana. Perhe voi esimerkiksi ostaa kotitaloustöihin tilapäisapua, jolla turvataan hyvän perhehoidon jatkuminen sairauslomasta huolimatta. Sairausloman pitämättömyydellä saattaa olla

vaikutusta vakuutuskorvauksiin silloin, kun sairaus tai vamma uusiutuu eikä niiden alkuperää voida osoittaa viittaamalla sairauslomaan. Lisätietoja: www.kela.fi

Kainuun sote järjestää hoitoon sijoitetulle korvaavan hoidon, jos perhehoitaja on sairauden vuoksi tilapäisesti kykenemätön hoitamaan tehtäväänsä. Kainuun sote maksaa perhehoitajalle hoitopalkkion sairastumispäivän jälkeiseltä yhdeksältä arkipäivältä. Kulukorvauksesta maksetaan 50 % ja sitä maksetaan enintään 60 vrk/v, jos hoidettava siirretään muualle hoitoon.

Edellytyksenä sairausajan palkan maksamiselle on toimiminen perhehoitajana vähintään kahden kuukauden ajan ennen sairasloman alkua.

Lyhytaikainen perhehoito

Ikäihmisten, vammaisten ja kehitysvammaisten lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajan sairastuessa hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan toteutuneiden hoitopäivien mukaan.

4.4.2 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset, kun perhehoito keskeytyy perhehoitajasta riippumattomasta syystä

Ikäihmisten, vammaisten henkilöiden ja kehitysvammaisten henkilöiden jatkuva perhehoito

Jos hoidettavan jatkuva perhehoito keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaalahoito, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja 50 % kulukorvauksesta yhtäjaksoisesti enintään 30 vrk keskeytyksen jälkeen ja enintään 60 vrk/vuosi, ellei tilalle oteta toista hoidettavaa. Tällöin perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä hoidettavaan ja olevan yhteistyössä hoitopaikan kanssa.

Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi.

Jos perhehoidettava kuolee, maksetaan sekä hoitopalkkio että 50 % kulukorvausta enintään 60 vuorokautta keskeytyksen jälkeen, ellei Kainuun sote sijoita tilalle uutta perhehoidettavaa.

Ikäihmisten, vammaisten ja kehitysvammaisten lyhytaikainen perhehoito

Ikäihmisten, kehitysvammaisten ja vammaisten lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoidon keskeytyessä hoitajasta riippumattomasta syystä maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus toteutuneiden hoitopäivien mukaan.

Lastensuojelun perhehoito

Lastensuojelun perhehoidossa ei lasketa lapsen/nuoren alle kuukauden sairaalassaoloa eikä vierailuja biologisten vanhempien luona keskeytykseksi. Mikäli sijoitettavan sairaalahoito tai muu sovittu oleskelu muualla kuin sijaisperheessä kestää yli kuukauden, maksetaan korvausta kuluihin, jotka ovat olemassa sijoitettavan poissa ollessakin (asumiskulut, käyttövarat jne.). Jos lapsi on sijaiskodista pois yli kaksi kuukautta, maksetaan osa-aikaisen perhehoidon hoitopalkkio. Kuolemantapauksessa noudatetaan irtisanomisaikaa.

4.4.3 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset erinäisissä poikkeustapauksissa

Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon vastuuhenkilön kanssa yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrään vähentävästi. Kainuun sote avustaa perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä ko. ajalle.

Jos perhehoitaja on omalla vapaalla henkilökohtaisista syistä ja hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna, hänelle ei makseta ko. ajalta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden sekä ikäihmisten jatkuvassa perhehoidossa perhehoitajan vihkiäispäivä, parisuhteen rekisteröimispäivä, aviopuolison, rekisteröidyn parisuhteen osapuolen, vanhemman, lapsen, veljen ja sisaren hautajaispäivä (siunauspäivä) ovat hoitopalkkioon oikeuttavia päiviä. Vapaapäiväksi sattuvat tai vuosiloma-aikaan ajoittuvat em. päivät eivät oikeuta saamaan vastaavaa vapaapäivää muuna ajankohtana.

4.4.4 Perhehoitajan vapaapäivät sekä maksettavat palkkiot ja kulukorvaukset vapaan ajalta

Ellei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vrk perhehoitajana (PHL 13 §).

Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuositain. Vapaakausi alkaa 1.1. ja päättyy 31.12.

Perhehoitaja saa vapaansa ajalta normaalin hoitopalkkion ja tältä ajalta maksetaan kulukorvausta 50 %, jos hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Edellä mainittu ei koske lastensuojelun perhehoitoa, koska perhehoitajalla on todellisia kuluja lapsesta/nuoresta myös vapaiden aikana esimerkiksi käyttövarat ja vaate-/tarvikehankinnat.

Jos perhehoitaja on vapaalla ja hänelle tulee perhekotiin sijainen, maksetaan perhehoitajalle hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisinä.

Sairastuminen vuosivapaiden aikana ei siirrä niitä myöhemmin pidettäväksi.

Jatkuva perhehoito

Perhehoitajan oikeus vapaaseen lasketaan kalenterivuositain.

Kainuun soten lastensuojelun perhehoitajilla on vapaata 24 vuorokautta vuodessa. Mikäli vapaan pitäminen ei ole mahdollista, voidaan lastensuojelun perhehoitajille maksaa pitämättömästä vapaasta rahallinen korvaus enintään 24 päivää/vuosi. Vapaiden pitäminen tulee kirjata toimeksiantosopimukseen.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten perhehoitajilla on vapaata 40 kalenteripäivää vuodessa. Lisäksi perhehoitaja on oikeutettu enintään neljään vaihtopäivään vuodessa. Mikäli vapaan pitäminen ei ole mahdollista, voidaan kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden ja ikäihmisten perhehoitajille maksaa pitämättömästä vapaasta rahallinen korvaus enintään 30 kalenteripäivää/v.

Ikäihmisten, vammaisten ja kehitysvammaisten henkilöiden perhehoitajille maksetaan pitämättömästä vapaasta rahakorvaus kesäkuussa ja joulukuussa, lastensuojelun perhehoitajille

kesäkuussa.

Kainuun sote vastaa perhehoitajan vapaan aikaisen hoidon järjestämisestä hoidettavalle. Hoidon järjestämisessä kuullaan perhehoitajaa, hoidettavaa ja hänen läheisiään.

Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi henkilö, tulee vapaa järjestää kaikille perhehoitettaville samanaikaisesti. Lastensuojelun perhehoidossa perhehoitaja voi halutessaan pitää vapaansa niin, että joku perhehoidettava jää erityisestä syystä vapaan ajaksi perhehoitoon.

Perhehoitajan vapaan toteuttaminen ja korvausten suorittaminen sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Vapaan järjestelyistä sovitaan Kainuun soten perhehoidon vastuuhenkilön kanssa.

Lyhytaikainen perhehoito

Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoitajalla on kaksi vuorokautta vapaata kutakin kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 vrk. (PHL 13 §).

Kertyneet vapaapäivät voidaan korvata rahana, mikäli perhehoitaja ei pidä vapaapäiviä. Vapaapäiväkorvaus määräytyy ko. kuukauden aikana pisimpään perhehoidossa olevan henkilön yhden hoitopäivän hoitopalkkion mukaan. Mikäli perhehoitoon on sijoitettu jatkuvan perhehoidon asiakas ja perhehoitaja pitää lakisääteisen vapaansa, edellä mainittua korvausta ei makseta.

Perhehoitajan sijaishoitaja

Perhehoitajan sijaishoitajalla on kaksi vuorokautta vapaata kutakin kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella perhehoitajana vähintään 14 vrk.

5 Perhehoitajan sosiaali- ja eläketurva

Perhehoitaja voi jäädä vanhuseläkkeelle täytettyään 63 vuotta tai jatkaa työssä edelleen 68-vuotiaaksi saakka. Perhehoitajalla on oikeus osa-aikaeläkkeeseen 58-vuotiaana. Eläkettä karttuu kaikkensuuruisista hoitopalkkioista. Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003).

Perhehoitajan muu sosiaaliturva esimerkiksi Kelan etuudet määräytyvät etuuden myöntäjän ehtojen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

Työttömyysturva

Työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä on, että perhehoitaja on työmarkkinoiden käytettävissä, eikä hän saa työllistyä päätoimisesti omassa työssään. Työ- ja elinkeinotoimisto ratkaisee kunkin hoidettavan kohdalla erikseen annetun selvityksen perusteella, työllistyykö perhehoitotyössä kokonaan vai sivutoimisesti (onko käytettävissä kokoaikaiseen työhön vai ei). Myönteisissä ratkaisuissa tarkistetaan aina määrärajojen, kuinka paljon perhehoito on käytännössä työllistänyt. Perhehoitaja voi hakea soviteltua työttömyysetuutta Kelasta tai

työttömyyskassasta, maksaja antaa lopullisen päätöksen. Perhehoitajana toimiminen ei ker-rytä työssäoloehtoa, koska toimeksiantosuhde ei ole työsuhde, mutta työskentely voi piden-tää työttömyysturvan tarkastelujaksoa.

6 Perhehoitajan tuki

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään perhehoito-laissa ja niistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Kainuun sote vastaa perhehoitajalle ja sijaishoitajalle annettavasta tarvittavasta valmen-nuksesta (=sukulais- ja läheissijaisperhe valmennus), työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä perhehoitajiksi aikoville ennakkovalmennuksesta (PHL 15 §). Vertaisryhmätoiminta mahdollistetaan.

Perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä vastuutyöntekijä. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijöitä.

6.1 Perhehoitajan rekrytointi ja valmennus

Kainuun sote valmentaa, kouluttaa ja rekrytoi uusia perhehoitajia ennakoidun tarpeen mu-kaan säännöllisesti. Tietoa valmennusten ajankohdista saa perhehoidon vastuuhenkilöiltä. Valmennus voi olla yksilö- tai ryhmävalmennusta. Perhehoitajiksi halukkailla on mahdolli-suus hakea perhehoitajaksi jatkuvasti. Valmennetut perhehoitajat kootaan perhehoitajare-kisteriin. Perhehoidon vastuuhenkilö vastaa perhehoitajarekisterin toiminnasta.

Ennakkovalmennukseen tulevalta henkilöltä edellytetään soveltuvuutta perhehoitajana toi-mimiseen sekä riittävää suomen kielen taitoa. Valmennukseen hakeutuvalla henkilöllä ei voi olla tämän hetkistä asiakkuutta sosiaalipalveluihin, eikä avoinna olevia rikosasioita.

Kainuun soten valmennetut perheet sitoutuvat olemaan kahden (2) vuoden ajan Kainuun soten käytettävissä perhehoitoasiakkaan sijoitusasiassa. Mikäli ko. perheeseen sijoittuu perhehoidettava muuta kautta, maksaa sijoittava kunta Kainuun sotelle valmennuksesta Kainuun soten yhtymähallituksen vahvistaman korvauksen, mikäli koulutuksesta on kulu-nut alle kaksi vuotta.

Kainuun sote järjestää ennakkovalmennusta, jonka tarkoituksena on auttaa tekemään tie-toisen päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä ja antaa valmiuksia ryhtyä perhehoitajaksi.

Valmennuksen tavoitteena on:

- taata perhehoidon hyvä laatu kouluttamalla ja valmentamalla perheitä
- taata perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus päästä valmennettuihin perhei-siin
- turvata perhehoitajalle riittävä koulutus ja valmennus perhehoitotyöhön, jotta perhe-hoittoa ohjaavat arvot, toimintaperiaatteet ja laatuvaatimukset toteutuvat käytännössä

Perhehoidon valmentajaksi koulutetuille perhehoitajille maksetaan pitämästään valmen-nuksesta Kainuun soten yhtymähallituksen päätöksen mukainen korvaus.

Kainuun soten perhehoidon valmentajiksi koulutetuille työntekijöille sisältyy perhehoitajien

valmennus työaikaan.

Lasten ja nuorten perhehoidon PRIDE -valmennusryhmät

Jatkuvasta perhehoidosta kiinnostuneille järjestetään valmennus Pesäpuu ry:n PRIDE -valmennusarviointimenetelmällä.

Sukulais- ja läheissijaisperheille annetaan valmennus sukulais- ja läheissijaisperhevalmennusohjelman mukaisesti ensisijaisesti yksilö- tai ryhmävalmennuksena.

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoitajien valmennus

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoidosta kiinnostuneille järjestetään valmennus Perhehoitoliitto ry:n kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden perhehoidon valmennusohjelman mukaisesti.

Ikäihmisten perhehoitajien valmennus

Ikäihmisten perhehoidosta kiinnostuneille järjestetään valmennus Perhehoitoliitto ry:n ikäihmisten perhehoidon valmennusohjelman mukaisesti.

6.2 Perhehoitajien koulutus ja tuki

Kainuun sote järjestää perhehoitajille koulutusta. Koulutusta suunniteltaessa otetaan huomioon kuntayhtymän koulutustarjonta. Perhehoitajien koulutuksesta huolehtivat perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöt. Kainuun sote järjestää tarvittaessa perhehoitajien kanssa yhteistyönä ko. koulutuksen ajaksi sijoitetuille hoidon. Koulutuksesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

Jokaisella perhehoitajalla on tiedossa nimetyn perhehoidon vastuutyöntekijän sekä yhteistyötä tekevien henkilöiden yhteystiedot. Perhehoitajalle järjestetään riittävä mahdollisuus saada tukea. Perhehoitajan luokse tehdään ohjaus- ja tukikäyntejä tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa ja pidetään yhteyttä perhehoitajaan. Ohjaus- ja tukikäynneillä voidaan päivittää toimeksiantosopimuksen tietoja käymällä keskustelua ja arviointia perhehoidossa olevan henkilön suunnitelmien toteumasta ja myös perhehoitajan työssä jaksamisen tuesta, yhteistyöstä ja koulutuksesta.

6.3 Työnohjaus

Perhehoitajalla on mahdollisuus tarvittaessa saada Kainuun soten järjestämää ryhmätyönohjausta. Yksilötyönohjauksesta päätetään tapauskohtaisesti. Työnohjauksesta ja käytännöistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa.

6.4 Hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Perhehoitajalla on oikeus hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin sekä hänen hyvinvointiaan tukeviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Päätoimisella perhehoitajalla on mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen joka toinen vuosi. (Perhehoitolaki 15a §) Hyvinvointi- ja terveystarkastukset järjestetään perhehoitajan asuinkunnan terveystieteiden keskuksessa ja sen

sisältö vastaa soveltuvin osin sosiaali- ja terveysministeriön ohjetta omaishoitajien terveystarkastuksesta. Perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastuksessa käytetään omaishoitajien jaksamisen ja tuen tarpeen arviointiin tarkoitettua mittaria ja perhehoitajien tuen tarpeen arviointilomaketta.

Perhehoitaja ei kuulu työterveyshuollon piiriin, eikä Kainuun sote ole velvollinen järjestämään perhehoitajille työterveyshuollon palveluja.

6.5 Yhteiset tapaamiset ja vertaisryhmätoiminta

Perhehoitajat kohtaavat tehtävässään monia haasteellisia ja vaikeita asioita. Vertaisryhmässä kokemusten ja tunteiden jakaminen vertaisten kanssa helpottaa joskus vaikeilta tuntuvissa perhehoidon tilanteissa ja ehkäisee uupumista.

Perhehoitajille järjestetään yhteisiä tapaamisia tarpeen mukaisesti. Koollekutsujana ovat perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöt. Yhteisissä tapaamisissa käsitellään perhehoidon ajankohtaisia asioita, joissa voi olla mukana tarvittaessa asiantuntijoita ja virkistäydytään. Perhehoitoperheitä ja tukiperheitä tuetaan antamalla heille mahdollisuus osallistua yhteisiin tapaamisiin.

Kainuun sotessa on kehitteillä myös perhehoitajien vertaisryhmätoiminta.

6.6 Perhehoitajan vakuutukset

Perhehoitajalla on lakisääteinen tapaturmavakuutusurva (Tapaturmavakuutuslaki 608/1948, Perhehoitajalaki 20 §). Kainuun sote on vakuuttanut perhehoitajat työssä tapahtuvan tapaturman varalta.

Perhehoitoon sijoitetut henkilöt on vakuutettu lakisääteisen tapaturman varalta Kainuun soten toimesta. Vakuutus kattaa tapaturmasta aiheutuvat vammahoitokulut sekä korvauksen mahdollisen invaliditeetin ja kuoleman varalta. Vakuutuksessa ei ole omavastuusuutta. Vakuutus ei kata ulkopuolisen järjestämiä tilaisuuksia, jolloin tilaisuuden järjestäjä on vastuussa asiakkaiden vakuutuksista.

Perhehoidossa sovelletaan vahingonkorvauslakia. Vahingonkorvaus on vahingontekijän ja vahingon kärsijän välinen asia. Kainuun sote ei ole ottanut perhehoitoon sijoitetun henkilön aiheuttamiin vahinkoihin vakuutusta. Tämän vuoksi suositellaan perhehoitajaa ottamaan laajennettu kotivakuutus. Perhehoidossa olevan henkilön katsotaan kuuluvan perheeseen, joten hän kuuluu perheen kotivakuutuksen piiriin kotivakuutusehtojen puitteissa. Perheen tulee ilmoittaa vakuutusyhtiöön, että he toimivat perhehoitajina. Tämä koskee kaikkia perhehoitomuotoja.

6.7 Perhehoidon valvonta

Jokaisella perhehoitajalla on tiedossa nimetyt perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöiden ja yhteistyötä tekevien henkilöiden yhteystiedot.

Perhehoitajan luokse tehdään ohjaus-, tuki- ja valvontakäyntejä tarvittaessa tai vähintään kerran vuodessa ja pidetään yhteyttä perhehoitajaan. Ohjaus-, tuki- ja valvontakäynneillä voidaan päivittää toimeksiantosopimuksen tietoja käymällä keskustelua ja arviointia per-

hehoidossa olevan henkilön suunnitelmien toteumasta ja myös perhehoitajan työssä jaksamisen tuesta, yhteistyöstä ja koulutuksesta.

Kainuun soten hallituksen delegointipäätösten mukaiset viran- ja toimenhaltijoiden tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu perhehoitolain mukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Edellä mainitut viran- ja toimenhaltijat voivat tarkastaa perhehoitopaikan perhehoitolaissa tarkoitetun toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. (PHL 22 §)

Perhehoidon valvontaan liittyvä tarkastuskäynti voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana. (PHL 22 §)

Jos perhekoti tai siinä annettu hoito ja kasvatusta todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjauksista ole asetetussa määräajassa tapahtunut, viran- ja toimenhaltijoiden on tällöin huolehdittava, että hoidettavan hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa hoidettavat siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan. (PHL 22 §)

7 Perhehoitajan sijaisjärjestelyt

Kainuun sote avustaa perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä, kun perhehoitaja on esim. vapaalla, sairauslomalla, työhajauksessa, vertaistukiryhmätoiminnassa, sijoittajan määräämässä koulutuksessa, tuetaan perhehoitajan jaksamista tai on kyse tilapäisen avun tarpeesta perhehoidossa olevalle. Sijaisjärjestelyistä tai sijoitettavien hoidosta perhehoitajan ollessa estynyt hoitamaan tehtävänsä vastaa perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöt yhdessä asiakkaan asioista vastaavan työntekijän kanssa.

8 Yhteistyö ja yhteydenpito

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidettavan lähiomaisten, perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Perhehoitajan tulee mahdollisuuksien mukaan pitää sijoitetun ja läheisten välistä tiivistä yhteydenpitoa ja kanssakäymistä.

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista vastuu- ja yhdyshenkilöille. (PHL 21 §).

Perhehoitajan vastuulla on ilmoittaa perhehoidon vastuuhenkilölle hyvissä ajoin:

1. asiakkaissa ja asiakasmäärässä tapahtuvat muutokset
2. elämäntilanteen muutokset; sairastumiset, muut esteet työnteolle
3. perhesuhteiden muutokset
4. suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt
5. ulkomaanmatkat perhehoidossa olevan henkilön kanssa
6. sattuneet tapaturmat, väkivallanteot ja pakkotoimenpiteet ilmoitetaan aina kirjallisena

7. muut mahdolliset tärkeät perhehoitotyöhön vaikuttavat seikat

9 Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

Perhehoitajalle annetaan välttämättömät tiedot sosiaalihuollon toimenpiteen toteuttamiseksi (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 17 §).

Perhehoitajaa sitoo vaitiolovelvollisuus (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000, 15 §). Asiakasta koskevia salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista sivullisille. Salassa pidettäviä tietoja ei saa käyttää myöskään omaksi tai toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi. Salassa pidettävistä tiedoista voi sivullisille antaa tietoa vain asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai hänen laillisen edustajansa suostumuksella (edustajalla on laillinen oikeus saada tietoja). Kaikki perhehoitajat allekirjoittavat vaitiolositoumuksen.

10 Kuolemantapauksessa

Perhehoitaja soittaa 112:een, josta saa toimintaohjeita. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille sekä perhehoidon vastuu- ja yhdyshenkilöille. Perhehoitajalle järjestetään tarvittaessa tukea. Perhekodissa voidaan järjestää muistotilaisuus. Saattohoitotilanteessa sovi-
taan menettelytavoista erikseen hoitavan lääkärin kanssa.

11 Asiakirjat

Perhehoidon aikana syntyneet ja kertyneet hoidettavaa koskevat asiakirjat on palautettava toimeksiantosopimuksen päätyttyä perhehoidon vastuu-/yhdyshenkilölle.

12 Edunvalvoja

Perhehoidossa olevalle henkilölle haetaan tarvittaessa edunvalvoja, mikäli henkilö ei kykene itse valvomaan etuaan ja huolehtimaan itsestään. Edunvalvoja voidaan määrätä täysi-ikäiselle (yli 18-vuotiaille) tai alle 18 v. lapselle vanhempien rinnalle hoitamaan raha-asioita.

Lapselle tulee lastensuojeluasioissa määrätä edunvalvoja käyttämään huoltajan sijasta lapsen puhevaltaa, jos:

- 1) on perusteltu syy olettaa, ettei huoltaja voi puolueettomasti valvoa lapsen etua asiassa; ja
- 2) edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi (Lastensuojelulaki 417/2007 22 §).

Kehitysvammaisten ja vammaisten henkilöiden sekä ikäihmisten perhehoidossa perhehoitajan on neuvoteltava hoidettavan henkilön yksityisvarojen käytöstä henkilön edunvalvojan kanssa. Jatkuvaan perhehoitoon sijoitettujen henkilöiden yksityisvaroista ja kuittien säilyttämisestä tulee pitää kirjanpitoa henkilön edunvalvojan kanssa sovitulla tavalla. Jatkuvassa perhehoidossa perhehoitajan tulee pitää hoidettavan henkilön omaisuudesta omaisuusluettelo. Omaisuusluetteloon merkitään omaisuus, jonka hankintahinta on vähintään 300 e, tai omaisuuden käyttöikä arvioidaan yli 3 vuotta kestäväksi.

13 Valitus- ja vaikutusmahdollisuudet

Kainuun sotessa on nimetty sosiaaliasiamies. Jos asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun, hän voi pyytää sosiaaliasiamiestä toimimaan sovittelijana. Sosiaaliasiamies seuraa asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä.

14 Perhehoidon lainsäädäntö

Perhehoitoon liittyviä ja perhehoitoa määrittäviä lakeja ja asetuksia ovat:

- Perhehoitolaki
- Lastensuojelulaki
- Laki kehitysvammaisten erityishuollosta
- Asetus kehitysvammaisten erityishuollosta
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista
- Sosiaalihoitolaki
- Laki sosiaalihoillon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- Laki ja asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista
- Tapaturmavakuutuslaki
- Hallintolaki
- Hallintolainkäyttölaki
- Laki ja asetus lasten huollosta ja tapaamisoikeudesta
- Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista. Myöhemmin käytetään nimitystä vammaispalvelulaki. Sekä lain asetus.

15 Toimintaohjeen voimaantulo

Perhehoidon toimintaohje tulee voimaan 1.11.2018.

Kainuun sote

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä
PL 400
87070 Kainuu
Puhelin: 08 61 561 (vaihde)
Sähköposti: kirjaamo@kainuu.fi

www.kainuu.fi